

## تأثیر فلسفه هنر ملاصدرا در شکوفایی باغ ایرانی دوران صفویه

معصومه سلمان<sup>۱\*</sup>، سید حامد محمودی<sup>۲</sup>، حسین قربانی بیدهندی<sup>۳</sup>

۱- کارشناسی معماری، (m.salmani63@yahoo.com)

۲- کارشناسی معماری، (afar.architect@gmail.com)

۳- کارشناسی معماری، (techghorbani@gmail.com)

### چکیده

شکوه باغ های ایرانی در دوره صفویه بوده است، از آنجایی که هنر هر منطقه برگرفته از دین و فرهنگ آن منطقه بوده به مطالعه در رابطه با تفکرات قالب آن زمان باید پرداخت و دلیل این تکامل شتابزده را یافت. چرا که نگرش و ادراک حسی نگاه های هنرمندان و خلق کنندگان این آثار بارزش حکایت از جایگاه والایی می کند که در آن دوره حاکم بوده است. از میان علوم و صنایع مختلف در زمان صفویه، فلسفه رونق و تجلی خاصی پیدا کرد، به طوری که حاصل آن فیلسوفانی چون میرداماد، سهروردی، شیخ بهایی و ملاصدرا بود. در اینجا به چند سوال بنیادین برمی خوریم: آیا این خلق باغ ایرانی و هنرمندی طراحان آن با فلسفه حاکم بر آن دوره ارتباطی داشته اند؟ تعریف فلسفه از هنر چه بود؟ هنر چه جایگاهی در فلسفه داشته است؟ اگر ارتباطی بین فلسفه و هنر باغ ایرانی وجود دارد تاثیر آن بر دیگری چیست؟ برای برطرف شدن این پرسش ها در جستار آورده شده به تعریف فلسفه هنر و چیستی آن از نگاه فلاسفه پرداخته شد که در این میان نظر ملاصدرا (۱۶۳۵-۱۵۷۱ میلادی) به معقوله هنر به عنوان بزرگترین فیلسوف ایرانی استناد شده است. برای رسیدن به این شناخت نخست به مفهوم و کلیاتی از نظام فلسفی او پرداخته شد؛ چرا که با بررسی نظام فلسفی هر فیلسوفی به خوبی می توانیم جایگاه هنر و مباحث زیبایی شناسی را در جغرافیای اندیشه او مشخص کنیم. پس به تعریف کمی و کیفی او از زیبایی و رسیدن به اصول زیبایی ملاصدرا باید پرداخت؛ و نهایت در میابیم که نشانه هایی از عالم مثال که تمامیت زیبایی در آن وجود دارد به هنر و هنرمند کمک می کند تا به مقصود خود از طرح و عینیت بوجود آورده شده اش برسد.

واژه های کلیدی: هنر، فلسفه، زیبایی، ملاصدرا، بهشت.